

Hans Kavak

(sünd. 1933) lõpetas Eesti Põllumajanduse Akadeemia veterinaariateaduskonna 1958. aastal. Lõpetamise järgselt töötas lühiajaliselt Penuja veterinaarkonnas veterinaararstina. Alates 1959. a. veebruarist kuni

käesolevani töötab H. Kavak Tori Hobusekasvanduse peaveterinaararstina. 1968. a. kaitses väitekirja teemal *Põrsaste kolibakterioos ja selle ravi antibiootikumidega*, mille alusel omistati talle veterinaariakandidaadi kraad. Aastatel 1965...1990 on H. Kavak uurinud Tori näidissivohoosi karja baasil ternespiima happesuse mõju vasikate tervisele. Tema poolt koostati väitekirja *Ternespiima happesuse mõju vasikate tervisele ja karja taastootmisele*. Teemakohaseid artikleid on ilmunud 26. Ametlike oponentidena väitekirja avalikul kaitsmisel esinesid põllumajandusdoktor prof. O. Saveli, veterinaariadoktor prof. K. Peterson ja bioloogiadoktor Ü. Pavel. Väitekirja kaitsmise (25. 08. 1995) tulemusena omistas nõukogu Hans Kavakule filosoofiadoktori teaduskraadi eriloomakasvatuse erialal.

Teaduslike kraadide taotlejate arv on viimastel aastatel suurenenud, kuid senisest laiem võiks olla väitekirjade erialaline spekter. Siinkohal tuleks ära märkida ka seda, et edaspidi on vaja kriitilisemalt suhtuda dissertatsioonide hindamisse enne kui neid kaitsmisele lubada.

K. Annuk

Põllumajandus- ja majandusteaduste
doktorinõukogu sekretär

JUUBELID**HEITI JALVISTE – 80**

Kolmkümmend aastat (1956...1986) Eesti Põllumajanduse Akadeemia skeemiat õpetanud dots. Heiti Jalvistel täitus 23. oktoobril s.a. 80 eluaastat.

See mainimisvärselt suure uurijavaimuga

töökas ja kõigi vastu heatahtlik teadlane on pärit Otepäält, kus ta isa oli apteekriks. Siin sai ta ka keskhariduse. Aastatel 1935...1940 õppis Tartu Ülikoolis farmaatsiat, seejärel järgnes üks aasta kutsetööd ühes Tartu farmaatsiatehase laboratooriumis. Aastatel 1941...1949 töötas ta Tartu Ülikooli farmatseutilise keemia kateedris, alates laborandist ning jõudes mõne aja pärast vanemõpetaja toolile. Kuus vahepealset aastat, mil ülalt tulev poliitiline surve oli suur, tuli töötada väljaspool ülikooli (artellis "Tartu Metall", Tartu Kunstliku Vedelkütte Tehnikumis).

Töötades EPA keemia kateedris, olid esialgu ta uurimisoriibidid alkaloidid (eriti need, mis rukkis tungalterades), hilisematel aastatel aga mõningad isoensüümid. Ka käesolevate ridade kirjutaja tegi lehmade vere isoensüümide uurimisel juubilariga mõnda aega koostööd. Tahan öelda, et see koostöö oli väga meeldiv ja ka viljakas.

Pärast palgalisest ametitööst kõrvalejäämist ei ole juubilar põrmugi ära vajunud. Nüüd on ta end Eesti Ajaloo Arhiivi lugemissaalis sisse seadnud, siia teeb ta vaata et iga päev treti ära. Paneb perekonna genealoogiat paika ja toob arhiivifondidest muudki huvitavat päevavalgele. Ja ega ta ka ülikooli raamatukogus leiduvate erialajakirjade lehitsemisest pole loobunud.

Soovime juubilarile palju jõudu ja tervist edaspidiseks, sest rida raamatuid on veel lugemata ja rida raamatuid, mis trükist tulemas, ootavad lugemist.

Ü. Oll

KARL VEBER – 80

22. detsembril saab 80-aastaseks Karl Veber.

Juubilar sündis Aluksne vallas Lätimaal. Samas lõpetas ta Eesti algkooli (1929) ja Läti gümnaasiumi (1934). Oma esimese eriala omandas ta

Tallinna Pedagoogiumis, mille lõpetamise järel (1936) asus tööle Aluksne Eesti 6-kl. Algkooli juhatajana. Sellel ametikohal töötas K. Veber kuni 1944. aastani, mil ta asus elama oma esivanemate maale.

1944/1945. õppeaastal oli K. Veber õpetajaks Orajõe valla Metsapoole Mittetäielikus Keskkoolis. 1945. aastal hakkas ta õppima Tartu Riiklikus Ülikoolis matemaatika-loodusteaduskonnas geoloogiat, diplomini jõudis 1950. aastal.

Pärast ülikooli lõpetamist suunati K. Veber tööle Teaduste Akadeemia tollaegse Maaparanduse ja Sookultuuri Instituudi maaparanduse sektorisse nooremteaduriks, kust ta 1953. aastal viidi üle soodeuurimise sektorisse. Seoses reorganiseerimisega kujunes sellest uurimisüksusest 1956. aastal Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudi mullauurimise osakond. Selles töötas K. Veber noorem- ja vanemteadurina kuni pensionile jäämiseni (1986).

A. Truu juhendatavas töörühmas kujunes K. Veberist tuntud sooteadlane. Ta on Eesti sookaardi, monograafia *Eesti NSV sood ja nende põllumajanduslik kasutamine* (1964) ja teatmeteose *Eesti NSV turbafond* (1961) kaasautor ning rea teiste uurimuste autor või kaasautor.

Soode uurimise materjalide alusel kaitses K. Veber 1965. aastal kandidaadiväitekirja *Kirde-Eesti soode geoloogiast* (Saku, 1965), mille eest omistati talle geoloogia-mineraloogia-kandidaadi kraad.

K. Veberit tuntakse kui head spetsialisti palünooloogia alal. Ta on avaldanud kaalukaid töid sapropeelide kohta ning osalenud mineraalmuldade uurimisel (muldade korese osakaalu selgitamine, kivimite koostise ning muldade karbonaatsuse iseloomustamine). Ta on 55 trükis avaldatud töö autor või kaasautor.

Väga tänuväärset tööd on K. Veber teinud Läti Aluksne piirkonna eestlaste ajaloo jäädvustamisel kirjasõnas. Neljakõiteline uurimus (600 lk.) on üle antud Eesti Rahva Muuseumile

Tartus. Arvukas on tööde loetelu, mida K. Veber on tõlkinud läti keelest eesti keelde ja vastupidi. Neid on avaldatud paljudes väljaannetes.

K. Veber võtab aktiivselt osa ühiskondlikust elust, on laulukoori "Tuljak" asutajaliige, olnud selle koori vanemaks, harrastab fotograafiat, tegeleb koduaiandusega jne.

K. Veber on pälvinud oma kaastöötajate ja tema tööde "tarbijate" lugupidamise.

Soovime jätkuvalt tervist ja elurõõmu.

R. Kask

AINO LUHT – 75

Kolmveerand sajandit on seljataha jäänud kunagisel Eesti Loomakasvatuse Instituudi ja Eesti Põllumajanduse Akadeemia tunnustatud teadlasel-analüütikul põllumajanduskandidaat Aino Luhal.

Juubilari tee teadusesse ei olnud sirgjooneline. Tartu Kommerts-koolist küpsustunnistuse saanud (1941) neiu alustas tööd TRÜ rektori kantseleis, seejärel oli kantseleiametnik Äksi vallavalitsuses. Ülikoolis õppis ta kaks aastat majandusteaduskonnas, kuid siis viidi see Tallinnasse ja alustatud teekond jäi pooleli. Nüüd jätkas ta õppimist TRÜ majandusteaduskonna farmaatsiateaduskonnas, kust ta sai 1948. aastal proviisoridiplomi. Apteek ei saanud siiski talle töökohaks, sest teda vajas Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Instituudi biokeemialabor. Siin töötas ta ühtejärke 24 aastat, kaks esimest laborandina, järgmised aastad teadurina. Aastatel 1972...1975 oli teaduriks ja assistendiks EPA põllumajandusloomade söötmise kateedris. A. Luha töömahukas dissertatsioon *Eesti NSV söötade makro- ja mikroelementide koostisest ning veistele mikroelementide lisasöötmise tulemustest* (1965) peegelduvad kõik teadlasele omased iseloomujooned: täpsus, järjekindlus, põhjalikkus.

Pärast kutsetööst kõrvalejäämist (aga sellest on möödunud juba 20 aastat) on A. Luht jäänud ikka erksaks teoinimeseks. Jätkugu tal ikka pikki

eluaastaid ja leidku ta ikka nende sisustamiseks meeli rahuldavaid tegemisi.

Ü. Oll

JOOSEP TOIM – 70

22. oktoobril sai 70-aastaseks endise EPA autode ja traktorite kateedri kauaaegne töötaja Joosep Toim.

Juubilar sündis Mäe vallas Petserimaal paljulapselises peres. Kodust sai alguse tema töö-

kus, visadus ja terve ellusuhtumine. Tema töömehete algas pärast Tartu Elektro-mehhanika Tehnikumi lõpetamist 1948. aastal tollaegses TRÜ veomasinate ja masinaõpetuse kateedris laborandina. EPA asutamisel jätkus see autode ja traktorite kateedris. Õppimishimulise noormehena astus J. Toim EPA kaugõppeteadus-konda, mille lõpetas ühena kahest järjepidevalt edasijõudnust 1959. aastal mehhanikainsene-rina. Pärast mõneaastast tööd vanemlaborandina sai temast autode ja traktorite kateedri assistent, viimased 20 aastat enne pensionile jäämist (1987. aastal) töötas juubilar aga vanemõpetajana.

J. Toim on EPA-s õpetanud autode ja traktorite ehitust, liiklust ning liiklusohutust. Tema teadustöö oli seotud traktorite kasutamise ja nende töös esinevate tõrgete põhjuste väljaselgitamisega.

Olulist osa juubilaril elus on etendanud sport. Koolipoisi mitmepalgelisest spordiharras-tusest kujunes tõsisemaks kiindumuseks korv-pallimäng, millega jõudis TRÜ meeskonnas vabariigi meistri tiitlini. Hiljem on ta olnud mitmete spordi ja teiste ürituste eestvedajaks nii teaduskonnas kui ka kateedris.

Töös ja tegemistes on juubilar järjekindel, õiglane ja nõudlik. Soovime talle tugevat tervist ja jätkuvalt parajat huumorimeelt.

H. Olak

ARNOLD JÜRGENSON – 70

Arnold Jürgenson sündis Võrumaal, Urvaste vallas, paljulapselises taluperes 19. novembril 1925. a. Pärast alghariduse omandamist Koigu algkoolis tuli asuda kodutalus põllutööle.

1943. a. algas raske sõjatee, millele järgnes kinnipidamine ühes Jaroslavi oblasti vangilaagris. Pärast kojujõudmist (1947) asus ta õppima Antsla Põllumajandustehnikumis. Selle lõpetamisele järgnes töö Võru rajooni V. I. Lenini nimelises kolhoosis agronoomina.

Kõrgharidus Eesti Põllumajanduse Akadeemias tuli juubilaril omandada agronoomitöö kõrvalt.

Stalini surma järel poliitiline olukord paranes ja A. Jürgensonil õnnestus 1954. a. asuda tööle õpetajana Antsla Põllumajandustehnikumis.

Pedagoogilise hariduse sai ta vastavatel kursustel K. A. Timirjazevi nimelises Moskva Põllumajanduse Akadeemias.

Alates 1962. aastast kuni pensionile minekuni (1984) töötas A. Jürgenson teadurina Eesti Maaviljeluse Instituudis.

Ta võttis osa vabariigi veeressursside kasutamise generaalplaani koostamisest. Tema juhtimisel töötati välja söötade majandusliku efektiivsuse määramise meetodika. Palju aastaid tegeles ta tööviljakuse probleemide uurimise ja põllumajandusele vajaliku normandmete baasi loomisega.

Majanduskandidaadi teadusliku kraadi sai ta dissertatsiooni *Normatiivide kasutamine tööviljakuse analüüsil taimekasvatuses* kaitsmise järel 1974. aastal.

A. Jürgenson on 65 teadusliku artikli autor või kaasautor. Aktiivselt osales ta ühingu "Teadus" töös.

Kolleegide lugupidamise teenis ta mitte ainult visa, sisuka ja eduka kutsetööga, vaid ka järjekindla ühiskondliku tööga rahvaspordi ja segakoori töö organiseerimisel instituudis. Ta oli vabariikliku tunnustusega kabetaja, ta on edukalt esinenud paljudel võistlustel.

Eesti Agraarökonomika Instituudi pere õnnitleb alati optimistlikku ja rõõmsameelset endist kolleegi juubeli puhul. Soovime talle tugevat tervist ja edu aiatööl, Saku pensinärade klubi juhtimisel ja kabevõistlustel!

E. Koik

HELJU KASS – 60

Helju Kass, neiuna Varik, on sündinud 2. oktoobril 1935. aastal Võrumaal Viiti-nal. Alghariduse omandas ta Viitina 7-kl. koolis, keskkhariduse aga Võru Keskkoolis, mille ta lõpetas 1954. aastal. Sama aasta sügisel asus ta edasi õppima Eesti Põllumajanduse Akadeemia agronoomiateaduskonda. Selle lõpetamisega 1959. aastal omandas ta õpetatud agronoomi kutse.

Helju esimeseks töökohaks kohe pärast kõrgkooli lõpetamist sai Põlva RTJ, kus noor spetsialist töötas taimekaitseagronoomina 1. detsembrini 1960. Töö, millega noorel agronoomil tuli tegelda, köitis teda niivõrd, et ta jäi taimekaitse erialale truuks kuni pensionile minekuni. RTJ-s töötamise aja sisse mahtus ka 6-kuuline taimekaitsealane täienduskursus Velikije-Luki Põllumajanduse Instituudi juures.

Alates 1. detsembrist 1960 asus juubilar tööle Üleliidulise Taimekaitse Instituudi toksikoloogia laboratooriumi (asukohaga Sakus) juhatajana, kus ta töötas kuni selle likvideerimiseni 1965. a. juunis. Oma 5-aastase eksisteerimise vältel tegi see laboratoorium Helju Kassi juhtimisel ära tänuväärse töö uusimate taimekaitsevahendite sobivuse väljaselgitamisel Eesti tingimustes.

1965. a. juulist kuni pensionile minekuni 1990. aasta novembris, s.o. üle 25 aasta töötas Helju Kass Eesti Maaviljeluse Instituudi taimekaitseosakonnas, algul nooremteadurina, alates 1984. aastast vanemteadurina.

Juubilari peamiseks uurimistööks oli lehtede ja teiste putukkahjurite selgitamine kartuli

viirushaiguste siirutajatena ning nende tõrjemeetodite väljatöötamine. Selle töö tulemusena kaitses Helju Kass 1981. aastal edukalt väitekirja Üleliidulise Taimekaitse Instituudi juures toleaeages Leningradis ja talle omistati põllumajanduskandidaadi teaduslik kraad.

Helju Kass tegi esimesena Eesti oludes kindlaks kartuli viirushaigusi edasikandvate lehtede liigilise koosseisu ja töötas välja soovitused nende tõrjeks kartuli seemnepõldudel. Ta on põhjalikult uurinud ka kartuli viirushaiguste diagnoosimist indikaatoritaimede meetodil. Juubilari uurimistulemusi on edukalt rakendatud praktikas ja ta on seega andnud olulise panuse viirusvaba seemnekartuli tootmiseks Eestis.

Eeltoodu kõrval on Helju selgitanud ka teraviljakahjurite levikut ja nende tõrjevõimalusi ning on välja töötanud nende tõrjekriteeriumid.

Juubilar on tuntud ka meeldiva häälega lauljana, kes osales pikka aega Saku segakooris "Tuljak" ning on olnud valitud ka selle presidendiks.

Oma kohusetundliku töö, aktiivse ühiskondliku tegevuse ja tagasihoidliku ning sõbraliku iseloomuga on Helju võitnud kolleegide lugupidamise. Kõigi ettevõtmiste kõrval on juubilar ka hea pereema. Ta on tubliks meheks üleskasvatanud oma poja, keda tal tuli pikka aega pärast abikaasa varast surma üksinda kasvatada.

Tugevat tervist, jätkuvat energiat ja tegutsemislusti soovivad juubilarile endised kolleegid Eesti Maaviljeluse Instituudist.

S. Uusna